

ניתוקים מדבש

רעיונות נפלאים, חידושים, חיזוקים, התעוררות, וסיפורים מדהימים

מהזמן הדברים הנאמרים בפני הברים מקשיבים, בשיעור בבית וזמן
אשר חנני אלקים, ועודא זמן הפריא,
הלל באאמו"ר חרה"ג ר' משה גדליה ורטהיימר שליט"א

ויקהל - שבת שקלים תשפ"ד

הגד את בית ישראל את תורת הבית

כל אשר נשאו ליבו הביא את תרומת 'השי"ת'

ואנחנו עמד וצאן מרעיתך

להשתתפות בהוצאות הרבות ולהקדשות והנצחות

ניתן להתקשר ל- 050-4161580

הגד את בית ישראל את תורת הבית

ב) וכי בשביל שִׁפְנֵי נְתוּנִים מְבֹלָה יֵהָא
בְּיַן מִיתֵי בִטֵל ?

א) למה נכפלו כל הדברים של עשיית
המשכן ?

ועל זה מביא המדרש את תשובת הקב"ה:

א"ל הקדוש ברוך הוא ליחזקאל ובשביל צנני נְתוּנִים
בְּגֹלָה יֵהָא בְּיַן צִנֵּי בִטֵל ? , אלא – א"ל הקדוש
ברוך הוא גדול קרייתה בתורה כצנייה לך אמור
לְהַסְתֵּי וּיְתַעֲסֵקוּ לְקִרְוֵת לֹרֶת הַבַּיִת בְּתוֹרָה וּבְשִׁכְרָה
קְרִייתָה שִׁתַּעֲסֵקוּ לְקִרְוֵת צֶה אֲנִי מַעֲלָה עֲלֵיהֶם
כֹּאֲלוֹ הֵם עוֹסְקִין בְּצִנֵּי הַבַּיִת, ואשרי האיש העוסק
בתורה והנותן ממונו ללמד תורה לצנו, כי בשביל
הממון שהוא נותן ללמוד זוכה לחיי העולם הבא
שנאמר, כי הוא חייך ואורך ימך, חייך לעולם הבא,
ואורך ימך לעולם שהוא ארוך,

וממשיך המדרש להוכיח גדול חשיבות הלימוד
בתורה גם בדברים אשר איננו זוכים עדיין
לעשותם בפועל - ודע שכן הוא אמר רבי אסיא
למה הם מתחילים התנוקות של בית רבן ללמוד
בספר ויקרא אלא מפני שכל הקרצנות כחובים צו
ומפני שהם טהורים עד עכשיו ואינם יודעים מהו
טעם חטא ועון לפיכך אמר הקדוש ברוך הוא שיהו
מתחילין תחלה בסדר הקרצנות יבואו טהורים
ויתעסקו במעשה טהורים לפיכך אני מעלה עליהם
כאלו הם עומדים ומקריבים לפני הקרצנות,
והודיעך שאף על פי שחרב בית המקדש ואין קרבן
נוהג איבולי התנוקות שקורין בסדר הקרצנות לא
היה העולם עומד,

לפיכך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל בני אף על
פי שחרב בית המקדש ובטלו הקרצנות ואין קרבן
עולה נוהג אם אתם עוסקים וקורים בפרשת עולה
ושונין בפרשת קרצנות מעלה אני עליכם כאלו אתם
מקריבים קרבן עולה לפני שגא' וזאת תורת העולה
כלומר מי שהוא עוסק בתורת העולה זוכה לחיי
העולם הבא, מה כתיב למעלה נפש כי תחטא

בבואנו לעסוק בהאי פרשתא דויקהל משה,
כמדומני שיש טעם לשבח לחזק ולעורר חשקנו
וענייננו בלימוד ענייני הפרשה, אחר אשר לב יודע
מרת נפשו, אשר בפרשיות אלו לפעמים אין אנו
מוצאים מה טעם יש בה ובמה שכתוב בה, אחר
אשר רוב הפסוקים נראים כחוזרים על עצמם,
אחר שכבר למדנום בפרשת תרומה, ואף גם רש"י
כמעט ולא כותב כלום בפירושו הפרשה וכמו
שהוא כותב - כבר פירשתי נדבתי המשכן ומלאכתו
במקום קְרָאָתוּ.

ומה גם אשר מפני חטאינו חרבה עירנו ושמן בית
חיינו אשר זה יכול להוסיף לזה שלא נרגיש את
התחברותנו לענייני הפרשה אשר נראים כאילו
אינם רלוונטיים לדורנו דור עני ודל עד אשר ירחם
עלינו אבינו ויגאלנו גאולת עולם וישיב שכירתו
בתוכנו בבית הגדול והקדוש אשר יוריד לנו בקרוב
באש מן השמים.

ולכן אמרתי שכאן המקום להביא את דברי
המדרש תנחומא בפרשת צו, שמספר לנו על
תמיהת יחזקאל הנביא כאשר אמר לו הקב"ה
בעת חורבן הבית הראשון, לאחר שהראה לו
הקב"ה במראה הנבואה את בית המקדש
השלישי על כל פרטיו, אָתָּה בְּרִי-אֲדָם הִגַּדְתָּ אֶת-בַּיִת
יִשְׂרָאֵל אֶת-הַבַּיִת וְיִפְלְמוּ מַעֲוֹנוֹתֵיהֶם וּמָדַדְתָּ אֶת-
תְּבֻנָתוֹ. תמה יחזקאל ואמר לפני הקדוש ברוך הוא
רַב־שָׁעַ עַד עַכְשָׁיו אֲנִי נְתוּנִים בְּגֹלָה בְּאַרְצָא שׁוֹנְאִינוּ
וְאַתָּה אֹמֵר לִי לִיכָד וְלֹהֲדִיעַ לְיִשְׂרָאֵל לֹרֶת הַבַּיִת
וְכַתּוּב אֹתוֹ לַעֲנִיָּהֶם וְיִשְׁמְרוּ אֵת כָּל כְּוֹרוֹתָיו וְאֵת כָּל
חֻקוֹתָיו וְכִי יִכְוֵן הֵן לַעֲשׂוֹת? הֲנִיחָה לָהֶם עַד שִׁיעֲלוּ
מִן הַגּוֹלָה וְאִחֲכִי אֲנִי הוֹלֵךְ וְאֹמֵר לָהֶם, שְׁהָרִי מֵה
טַעַם יֵשׁ בָּהּ שִׁיתַּעֲסֵקוּ בָּהּ עַבְשֵׁיו כְּאִשְׁרֵי זֶה לֹא
רְלוֹנִטִי ?

ד) רוח אלקים חיים מחיה אותם ושוכן במ

וביותר יתעורר ליבנו בעסק תורת הבית כאשר ניתן אל ליבנו גודל הסודות שבכוונתם וכמ"ש המלבי"ם בפרשת כי תשא לפרש למה היה צריך מ"ש בפסוק - וְאַמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹקִים. שהכוונה היא ל-רוח נבואה ורוח הקודש, כמו שתירגם אונקלוס ואשלמית עמיה רוח נבואה מן קדם ה', כי לצנין המשכן מלכד שהיה כריך לדעת כל מיני המלאכות היה כריך לכיון את הסוד הנסתר והנפון בצנין הזה, שהוא השגת כלל העולמות וקשורם עם רוח אלקים חיים המחיה אותם ושוכן צם, וע"ז הלביש אותו רוח אלקים בחכמה וצחצונה וזלעת שהם שלש מדרגות העליונות שבהם נברא העולם כמ"ש (משלי ג) ה' בחכמה יסד ארץ וכו' ואמר (שם כד) בחכמה יבנה בית וכו' וזה לענין שישיג את המשכן הגדול וכל כפונותיו,

ובכך כותב רבינו בחיי בסוף פרשתו:

ודע כי הספור צענין המשכן וכליו, והחקירה בתכונת כורתיו ומובאיו ושעור ארכו ורחבו וקומתו, אף על פי שאין בהמ"ק קיים מראה גדולה היא, עד שמים יגיע שכרה, ותורה היא וללמוד אנו לריכיו, וכן הזכירו רז"ל צענין הקרבנות: כי כל המתעסק בלמוד פרשיות וישא ויתן בלבו עניניהם כאלו הקריב הקרבן עצמו... הא למדת מזה על הספור בפיו בלכד שכרו אהו ופעולותו לפניו כאלו עשה המעשה והקריב קרבן על המזבח, וה"ה בספור עניני המשכן והמקדש שיש לנו זכות עצומה ועקב רב כאשר נהגה בהם ונשתלל להבין פשוטו ונגליהם, עאכ"ו אס נזכה להשיג תוכם להשכיל אחד מרמזיהם, והוא שהזכיר דוד על הענין הזה על הנסתר והנגלה: "סבו ליון והקיפיה ספרו מגדליה, שיתו לבכם לחילה פסגו ארמנותיה למען תספרו לדור אחרון",

ומסיים רבינו בחיי עם הבטחה: וזכות הסבוב וההקף בנגלה ובנסתר ישיב שכינתו לחוכו, שנאמר: "כי זה

ומעלה מעל זה, וכחש צעמיתו וגו' ואח"כ זאת תורת העולה, והיינו שהלימוד בתורת העולה מתקן את אשר חטאה הנפש ותמעול מעל בה' רח"ל.

ו) אין זְכָה כְתוּרָה

יותר מכך מביא המדרש שם קודם לכן שאין זאת רק בדיעבד שמאחר ואין לנו קרבנות בפועל אזי עלינו להשלים לכה"פ בלימוד תורת הקרבנות ובזה נשלמה פרים שפתינו, אלא אף גם זאת בעוד הבית עומד על מקומו ובני' זוכין להקריב את הקרבנות בפועל, עם זאת מבקש הקב"ה שגם נעסוק בתורת הקרבנות, וכך כותב המדרש-

למה אמר זאת תורת העולה יראה לומר קריאת תורה, ראו כמה חציבה קריאת תורה לפני הקדוש צדוק הוא כי יש חיוב באדם לתת כל ממונו ללמד תורה לעצמו ולבניו, שנ' או את אהרן ואת בניו לאמר, כל' שיאמרו לבני ישראל ויתעסקו בקריאת העולה, שאע"פ שמקריבין עולה עוסקין היו בקריאתה כדי שיזכו בקרבן עולה ובקריאתה, וכן אמר ר' שמואל בר אבא אמר הקדוש צדוק הוא לישראל אף על פי שבית המקדש עתיד ליחרב והקרבנות בטליו לא תשכחו עצמכם לסדר הקרבנות אלא הזיהרו לקרות בהן לשנות בהן ואם תעסקו בהן אני מעלה עליכם כאלו בקרבנות אתם עוסקים, ועל זה הוא מביא ראיה - ואם רנוגך לידע בא וראה כשהקב"ה מראה ליחזקאל את אורת הבית מה הוא אומר, וכו' כמו שהובא לעיל.

אתה הראת לדעת גודל מעלת חביבות העסק בתורת הבית, כי כה אמר אבינו שבשמים שבשכר קרייתתה שיתעסקו לקרות בה אני מעלה עליהם כאלו הם עוסקין בבנין הבית, ואשר בזה נחה דעתו מתמייתו שתמה על דברי יחזקאל באמר: ובשביל שבני נתונים בגולה יהא בנין ביתי בטל?, לא ולא, אלא ע"י שיעסקו בלימוד תורת הבית נמצא שאין בנין ביתי בטל.

אלקים אלקינו עולם ועד הוא ינהגנו על מות". יתן השי"ת שנוכח לזה במהרה בימינו אבי"ה.

ה) מתוך חיבתה כוסל ושונה בה

ובזה מצאנו טעם על השקות הדבר אֶלֵינוּ פְּעָמִים, כִּי חָבִיב וְנִכְוֵן הַדְּבָר מֵעַם הַאֱלֹקִים וּכְמִ"ש הָאוּר הַחַיִּים בְּפִרְשֵׁתוֹ (פֶּרֶק לוּ פְּסוּק י"א) טַעַם אֲשֶׁר הַחֲזִיר הַכְּחוּז כֹּל הַפְּרֻטִים וְלֹא הַסְּפִיק לֹמַר וַיַּעַשׂ כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֵת מֹשֶׁה, עַל דֶּרֶךְ אֹמְרִים ז"ל כִּכְפַל פְּרַשְׁתָּ אֲלֵעִזָּר עֶבֶד אֲבִרְהָם כִּי מִתּוֹךְ שְׁחִיבָה עָלָיו כְּתוּבָה ב' פְּעָמִים, וְכֹמוֹ כֵּן גִּילָה הַכְּחוּז צִנְיָן מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן כִּי חֲזִיב עָלָיו וְלִזָּה נִכְתַּב ב' פְּעָמִים:

ובכן כותב הרמב"ן בפרשתו (פרק לו פסוק ח) על בפילות הדברים: ועל הכלל כל זה לך חבה ולך מעלה, לומר כי חפץ השם במלאכה ומזכיר אותה בתורתו פעמים רבות להרבות שְׂכָר לְעוֹסְקִים בָּהּ, כְּעִנְיָן מֵה שְׁאִמְרוּ בַּמִּדְבָּר יִפֶּה שִׁיחַת עֲבָדֵי אֲבוֹת לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתּוֹרַתְּם שֶׁל צְנִים, שְׁהִרִי פְּרַשְׁתוֹ שֶׁל אֲלֵעִזָּר שְׁנַיִם וְשָׁלֹשָׁה דַּפִּין הֵיא:

ובאמור אף גם לענין הקרבת הקרבנות אשר מפני חטאינו עדיין לא זכינו להקריב בפועל מ"מ הלוא אומרים לנו חז"ל במסכת תענית (דף כ"ז ע"ב) - אמר אברהם: רבונו של עולם! שמה ישראל חוטאין לפניך אתה עושה להם כדור המבול וכדור הפלגה? אמר ליה: לאו. אמר לפניו: רבונו של עולם, הודיעני, צמה אירענה? אמר ליה: קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת וגו'. אמר לפניו: רבונו של עולם, תינה בזמן שצית המקדש קיים, בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם? - אמר לו: כבר תקנתי להם סדר קרבנות, בזמן שקוראין בהן לפני - מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני, ואני מוחל להם על כל עונותיהם.

ובכן כותב המחבר בסימן הראשון בשו"ע - טוב לומר פרשת עולה ומנחה ושלמים וחטאת ואשם, ופרשת מזבח מקטר קטורת ופרשת סמני

הקטורת ועשייתו. וכבר פשט הדבר בישראל בסידורי התפילה,

|| למה צריך לפטם הקטורת בכל יום מחדש ?

והנה נתתי אל ליבי לחקור פשר דבר פלא בענין אמירת הקטורת שבכל יום, אשר רוב עסקינו הוא בסדר פיטום והכנת סממני הקטורת, ולא בהקטרתם על המזבח, ואף גם בפסוקי התורה אנו מקדימין את המאוחר לאמר הנאמר בפרשת כי תשא מעשיית הקטורת, ורק לאחמ"כ אנו אומרים הנאמר בפרשת תצוה מהקטרת הקטורת על גבי המזבח,

ולכאורה אין מובן מה ראו על ככה לאומרו בכל יום בכדי להשלים בזה פרים שפתינו, והלוא בהיות הבית על כנו גופא לא היו עושים זאת בכל יום, כי אם אחת בשנה היו מפטמים שלוש מאות ששים ושמונה מנים לכל ימות שנת החמה ושלושה מנים יתרים שמהם מכניס כה"ג מלוא חפניו ביוה"כ, א"כ מה הענין לאמר בכל יום סדר עשייתה ?

וחשבתי בס"ד שהטעם הוא מכיוון שבמצוות הקטרת הקטורת אשר בכל יום, הנה נצרך לזה ה'קטורת' אשר זהו חפצא בפני עצמו אשר איננו נמצא בעולם, שלא כמו כבשים אשר אין עלינו 'לעשות' הכבשים אלא הם נמצאים וקיימים בעולם ותפקידנו הוא רק להביאם כמות שהם ולהקריבם, משא"כ הקטורת הוא חפצא אשר אנחנו צריכים לעשותה, והוא חפצא בפני עצמו, וכמו שמצאנו אשר בזה עצר אהרן את המגיפה מבלי להקטירה על המזבח, כי הקטורת עצמה כוחה רב, ויש חיוב כרת לעושה כמתכונתה להריח בה, ולכן בבואנו להשלים בשפתנו את מצוות ההקטרה בכל יום, הנה לא רק ההקטרה חסרה לנו אלא עדיין חסר לנו גם עצם החפצא הזה, ולכן אין די בעסק בתורת ההקטרה לבדה, כי קודם כל עלינו לייצר את החפצא הזה על ידי עסקנו בשפתנו בתורת עשיית הקטורת, ורק אח"כ אנו יכולים להשלים את מצוות ההקטרה בשפתנו.

כל אשר נשאו ליבו הביא את תרומת 'השי"ת'

ובהמשך העלון מובא עוד בהרחבה על ענין זה בס"ד

וכל אחד יכול לדמות בנפשו על כל מיני המכירות הפומביות בסכומים גבוהים שמוכרים שיר המעלות בשמחת בית השואבה או זכות ההדלקה וכדומה, ואילו היו מוכרים זאת בצינעה מבלי שאף אחד ידע מי הוא הקונה וכמה זה עלה, האם זה היה נמכר באותם סכומים ?

וכן אומרים העולם ע"ד הלצה שזהו ההסבר למה רואים שאנשים מהדרים ומוציאים ממון רב על אתרוג נאה ומהודר, על אף אשר אינה נוהגת אלא ליום אחד מן התורה, ועוד כחמישה ימים מדרבנן, ואילו על מזוזה אשר היא מצוה הנוהגת בכל יום תמיד אין מצוי כל כך שמהדרים ומחזרים ומפזרים הון רב בשביל שיהא נאה ומהודר ביותר, והסיבה לכך הוא שכן את האתרוג מוציאים בבית המדרש לעיני כולם, ואילו את המזוזה מצניעים בתוך הבית בבית ושום אדם אינו רואה אותה.

ט) והיה מעשה הצדקה שלם

אולם בשבוע שעבר שמעתי מהצדיק המתוק הרבי ר' מיילעך שליט"א בשם הרה"ק משינאווא זי"ע (דברי יחזקאל וירא ד"ה וישקיפו) על דברי רש"י (בראשית יח טז, ו), 'כל השקפה צמקרא לרעה, חוץ מהשקיפה ממעון קדשך', שגדול כח מתנות עניים שהופך מלת הכוונה לרעה, וביאר על פי היסוד שאמר הבעש"ט הק' זי"ע כי במצוות צדקה אין חסרון ב'שלא לשמה', כלומר, שאף אם נותן צדקה שלא לשמה אלא שיש לו פניות בדבר כגון לשם כבוד וכי"ב, מכל מקום לא נחסר מערך המצוה, כי סוף סוף העני נהנה מנתינתו. ובוהו מבאר הרה"ק משינאווא הא דאיתא בגמ' (ר"ה ד.) 'האומר סלע זו ללדקה בצביל שיחיו צני וצביל שאזכרה בה לחיי העולם הבא הרי זה לדיק

ז) בלתי לה' לבדו, ללא תחרות אישית

התורה"ק אומרת לנו אחר סיפור הדברים שהקהיל משה את כל עדת בני ישראל, ואמר להם את אלה הדברים אשר ציוה ה' לעשות אותם, שמירת השבת, וקחו מאיתכם תרומה לה' לצורך בניית משכן לה' אשר הפצן לשכון בתוכנו - ויצאנו כל־עדת בני־ישראל מלפני מִשְׁנֵה. והמפרשים האריכו למעניתם להסביר מה באה התורה לומר לנו בזאת.

ובספר שפתי כהן [מגורי האריה"ק] כותב בזה - ולאי שהם היו מכוונים לפניו שהרי נאמר ויקהל משה אם כן למה אמר מלפני משה ? , אלא לפי שהוא אמר להם בעודם באתו קיבוץ שיעשו נדבה כדי לתת לב זה לזה ותעורר רוחם להתנדב בראות חזירו מתנדב, והסיבה לפי שלא הורגלו בזה. והם אמרו אין לנו כריכים לזה אלא כל אחד יביא בלא נדבה צרכים, כי המתנדב צרכים או משום צושה או משום להתראות אין לו כל כך שכן, לזה ילאו מלפניו שלא לעשות נדבה אלא מיד ויאלו ויבואו כל אשר נשאו לבו:

ח) כמה עדיף האתרוג על פני המזוזה ?

הנה בלתי נאמר דבר זה בחוש אשר כאשר צוים מצויה הנה רוב ההצלחה ביום כספית הולך מזה אשר כולל רואים כל הצלחה כמה נתן פלואי וכמה נתן פלואי, אשר זה דוחף את האנשים להראות את חילת ואוספין והולכין,

ובדרך אגב הרי שכאן המקום שעל הטוב יזכרו קהילות הקודש אשר בבחינת מס"נ ויתרו על הון רב ועצום בבדי שלא להשתמש בכלים הטכנולוגיים אשר על ידם מתפרסמים הדברים, ובדאי אין אדם שומע לי ומפסיד, ובפרט אשר אין הצר שווה בנזק המלך,

הצני' כן היה לו באמת... כמי שאמר,
אל תכניס צמק לספיקות ולנצרוון
(צצביט) האט הי'נך נותן באמת ובלבד
שפט, וצו"י שמה תחדול ממעשי
הטובים, כי הרי הצני' אכל ושתה ושבע
ונהנה בכל לבבו, וזה הציקר - לביטוי
...של

הוא היה אומר, שבכל התורה כולה הכלל הוא
'אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שייכוין ליבו
לשמים' (ברכות ה:), אבל בצדקה הוא להיפך,
אחד המכוון ואחד שאינו מכוון ובלבד שירבה...

והרה"צ שליט"א מביא עוד מצעה שהיה אצל
הרה"ק רבי מאיר מפרימיסלאן זי"ע
שפצט אחת כשהקיץ משנתו אמר
שברצונו להיות 'טבאי צדקה', שא"ל
מה יום מיומ"ט... מה אירע אצחך שכן
נמאך בדעתו, סיפר להט, כי בשנתו היה
ב"ד של מצלה וראה כיצד נצרך שט
הדין והמשפט, ובתחילה הביאו לדין
אחד שהיה צוסק כל ימיו בתורה ממש
'מלא ודושי', וכבר רצו לפסוק דינו לכן
צדן, אך קמו משגי'ם לצרער צל פסק
הדין, באחרט שהיו פצמיט שהלה
הפסיק משנתו.

טע היה מצורב בלימודו ישאל לשמה'
אלא צל מנת לקנטר, ונשאר הדין
בספק ובצריק ציון לדול'... אחריו הציג
לדין יהודי שהיה 'בצל עבודת' אשר
במהלך חייו הרבה בתצניות וסיכופים,
ויצא לכאי אלף ששור הציצו המקטריים
והוכיחו שפלו פצמיט בעבודתו ולא
היתה בתכנית השלמות בלתי לה'
לברו, ונשאר דינו תלוי וצומד... אחר
כך הצלו לדין אינה בצל צדקה וחסד
ומרבה לביטיב ונפסק הדין לזכות ולחיי
הצולט הבא ולא קמו שום מצוררים,
והובילו אותו בשמחה ובששון למקומו
הראוי. שאל הרה"ק, וכי כאן הוא

גמור', וכבר הקשו התוס' (ד"ה בשביל) שהרי
אמרו חז"ל (אבות א ג) 'אל תהיו כעבדים
המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס', והיאך
ניתן לומר שהוא צדיק גמור (ועי"ש מה
שתירצו), אלא, כי אכן צדקה שאני, שאף
שבכל המצוות אם מכוון על מנת לקבל פרס
הרי זה גורע משלמות המצווה, אבל בצדקה גם
אם עושה כן ב'פניה' שיחיה בני או שיקבל שכר
עדיין נחשב לצדיק גמור, כי העיקר שהעני קיבל
את הצדקה. [א"ה וצ"ע היאך זה מסתדר עם
קושיית הגמ' ממימרא זו על בדיקת חמץ במקום
סכנה בפסחים דף ח' אי נימא שזה דין מיוחד
בצדקה]

ומעתה יש לבאר מה שאמרו כל השקפה
לרעה, שאם ישקיפו ויביטו וידקדקו ויעיינו אחר
מעשינו הטובים אזי מי יצדק בדין לומר שעשה
את המצוות לשמה בתכלית מבלי שום 'פניות'
ואפילו פניות דקה מן הדקה, אך חוץ ממתנות
עניים, ששם אף אם לא נתן בשלמות עדיין ערך
המצווה במקומה עומד, וממילא גדול כוחה של
צדקה דייקא להפוך רוגו לרחמים.

וע"ז הוא מביא מעשה - שפצט נסע הרה"ק
בצל התניא' זי"ע לברו הדול הרה"ק
המציג מצוררים זי"ע, וצל אמר הדרכ
נכנס לבניין הדור שהקים אינה לביר
לצורק 'הכנסת אורחים' - לספק
לצוררים ושיט כל צרכיהם באש"ל
מלא בהרחבה, והיה זה ממש 'מחיה
נפשות' באופן שלא היה מצוי כמותו,
הבחין הביר ב'אורח' ה"ה בצל התניא
והכיר צל פניו כי הוא אמר רבא וני'ם
אליו ושק מר ליבו כי הוא מרדיש
שאינו צושה מצווה לו באמת, ואט כן
מה צרק יש לכל מפצלותיו הכבירים.
מיד התצחק בצל התניא בשרצו
כדרכו בקודש, ואחר כמה רצעים אמר
לו ב'תנוצה' של ניאון 'אבצר דצר
ארצמאן האט באמת לצהאט' (-אבל

יצולף האמת... מה בינו לבין הקודמים לפניו שהיו בצל תורה וצבורה, והשיבו לו, אכן בלימוד התורה יש מקום לציון האט היתה לשמה ובכונה הראויה, כמו כן ב'צבורה' יש לבדוק את היתה בלב טהור באמת, אך ב'חסד' אין מקום לציון כלל כי הולאת היתה לו הנאה בשלמות... ובכך הסביר להט חשקו ורצונו להיות זכאי צדקה ולהתצטרף חסד אחר שראה חסידותם ומצלתם.

והוא מביא שרגיל היה הגר"ח קרייזווירט זצ"ל לומר, ללמוד כמו רבי עקיבא אייגער אין ביכולתנו עשות. להתפלל כמוהו, גם לא. אך לעשות חסד כמו רבי עקיבא אייגער, אנו יכולים - כי במעשי חסד העיקר הוא לפי המקבל, ואם המקבל נהנה מהעזרה, אזי זכינו לקיים את מעשה החסד בשלימות בדבעי (מעדות בתו תחי' בס' תזון חיים)

והנה לכאורה לפי"ז יקשה על הסבר השפתי כהן שלכן הם מיהרו לצאת מלפני משה בכדי שלא יתפתח שם תחרות אשר תביא לידי כך שירימו תרומתם מתוך בושה או כבוד, והרי אמרינו שבמעשה הצדקה שלם הוא גם עם הפניות?

י' מה חטאי ומה פשעי' כי החסרת אות משמי ?

ואולם באמת שאני הכא משאר הצדקות ואקדים בזה רעיון נפלא אשר שמעתי ממורי הגה"צ רצ"מ זילברברג שליט"א שאמר בשם אביו הרהגה"צ ר' משה שמעון חיים שליט"א ליישב את דברי רש"י בפרשתו עה"פ והנשואם הביאו - שלפי שנתעצלו מתחלה נחסרה אות משמם והגשסם כתיב, ומשמע מזה שהיה בעין תביעה וטענה עליהם על זה ולכאורה מקשה היא שהרי קודם לכן הביא רש"י הטעם למה לא התנדבו בתחלה במלכת המשכן, שזה משום שאמרו נשיאים, יתנדבו עבור מה שמתנדבין, ומה

שמהסירים לנו משלימין אותו. כיון שהשלימו עבור את הכל, שנאמר (שמות לו ז) והמלככה היתה דים, אמרו נשיאים מה עלינו לעשות, הביאו את אבני השקם וגו',

וא"כ הרי לטובה כוונתם שהרי כל גבאי צדקה שיוצא במגבית לשם מטרה מסוימת אם יבוא אליו איזה נדיב ובפיו הצעה שיש בה שתי אפשרויות, אפשרות אחת היא שהוא ייתן עכשיו סכום נכבד מאוד אבל בזה תם הענין, והאפשרות השנייה היא שהגבאי יעשה מגבית אצל כל הקהל וישתדל להוציא מהם ככל שיצליח, ולאחמ"כ הוא ישלים את כל מה שיחסר בין אם יהיה זה מעט ובין אם יהיה זה הרבה יותר ממה שהוא מציע לתת עכשיו, הלא בודאי כל בר דעת יעדיף את האפשרות השנייה א"כ איפה קשה למה זה היה קפידא על הנשיאים על אשר נתעצלו בתרומה והלוא לטובה היתה כוונתם בזה.

יא' ל' הכסף וכו' הזהב

ותירץ שחשבון זה נכון כאשר מטרת ההתרמה היא להגיע ליעד מסוים אשר לזה נדרש סכום כסף, אבל בתרומה עבור משכן להש"ת הן לו הכסף ולו הזהב, ואם ירעב לא יאמר לך כי לו תבל ומלואה, ומשלו אתה נותן לו וכמו שבאמת היה באבני השוהם שהביאו הנשיאים שזה הגיע אליהם בנס מהש"ת כמו שאמרו ביזמא עה ע"א על הפסוק וְהָם הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַבֶּקֶר בַּבֶּקֶר, מאי צבקר צבקר? - אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מְדַבֵּר שִׁירָה לָהֶם צבקר צבקר, מלמד שירדו להם לישראל אבנים טובות ומרגליות עם המן. וכן פי' פ"י פס הפסוק והנשואם הביאו את אבני השקם, תנא: נשיאים ממש - [עננים היו - רש"י], וכן הוא אומר נשיאים ורוח וגשם אין.

ובתרגום יונתן משלב את שני הפירושים של נשיאים יחדיו וכה כותב - וַעֲבָדֵי שְׁמַיָא אֲזִלִין לְפִישׁוֹן וְדַלְיִין מִתַּפְּן יַת אַבְנֵי בִּרְקָלוֹת הֵילָא וְיַת

יב) ומידך נתנו לך

ואפשר זה מרומז בלשון הפסוק וַיָּבִיאוּ כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר-נִשְׂאוֹ לִבּוֹ וְכָל אֲשֶׁר נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ הֵבִיאוּ אֶת-תְּרוּמַת ה' לְמִלְאכַת אֹהֶל מוֹעֵד וְלְכָל-עֲבֹדָתוֹ וּלְבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ, לא נאמר תרומה לה' אלא תרומת ה' אפשר רימז בזה שהם הכירו וידעו האמת כי רק מידך נתנו לך ואין זה תרומה משלהם כלל רק מה' בעצמו, שוב מצאתי שכבר כותב בן השם משמואל בפרשתו להנה כתיב קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה', וכל המפרשים נתקשו בלשון יביאה את תרומת ה', יביא הול"ל ולא יביאה ופירשנו שעיקר שצח הנדבה הוא שלא ירגיש במעשיו שום רבותא ושצח לעצמו, אלא כעין שכתוב (דהי"א כ"ט) כי ממך הכל ומידך נתנו לך, והיינו שגם את כח נדיבת לבו יחזיר להשי"ת, היינו לידע היטב שגם נדיבת הלב הזאת מתת אלוקים הוא,

ואף גם עצם הידיעה שהכל מידו הוא רק מאת השי"ת וכמו שהשם משמואל כותב עוד בפרשתו וכעין זה יש לפרש את הכתוב כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה' היינו שגם את נדיבות לבו יביא לה' בצירוף התרומה, וכזוונה שלא ירגיש בעצמו שעשה שום רבותא, וכמאמר הכתוב (דהי"א כ"ט) כי ממך הכל ומידך נתנו לך, וגם זה השכל שהשכיל שהכל מיד השי"ת גם זה מתת אלוקים הוא, כמאמר המשנה אבות (פ"ג מ"ז) תן לו משלו כי אתה ושלך שלו, ומביא מקרא הנ"ל כי ממך הכל ומידך נתנו לך:

יד) הקדים להחדיר בהם ההכרה שלא מכוחם הם נותנים קודם הנתינה

ולזה הקדים להם משרע"ה לעדת בני ישראל אזהרת שבת לצווי מלאכת המשכן, כתנאי קודם למעשה טרם יתחילו להביא מממונם למלאכת המשכן, שידעו שכל מה שמביאים מידו ית' הם נותנים, ולד"א ששת ימים תעשה

אבני אשלמוֹתָא לְשִׁקְעָא בְּאִיפּוֹדָא וּבְחוּשְׁנָא וּמִחְתוֹן יְתְהוֹן בְּאַנְפֵי מְדַבְּרָא אֲזֻלִין רַבְרַבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִיֵּיתוּן יְתְהוֹן לְצִרְוֹן עֵיבִידְתָּא, נמצא שהנשיאים הביאו את אבני השוהם ממה שהביא להם השי"ת בענני הכבוד, וכל מה שאמרו לישראל להרים תרומה הוא רק בכדי לתת להם הזכות להיות להם חלק בזה ושתשרה שכינה במעשה ידיהם, ובמקרה כזה אין מקום לומר שאתן מה שיחסר שכן אין חסר כלום מבית המלך ורק ניתנה לך בזאת הזדמנות לקחת חלק בזה ולכן חטוף והבא מיד כדי שיהיה לך הזכיה הגדולה בזה.

יז) ח'בת בני ישראל בעיני המקום

הלא בה דבריו של האור החיים הק' לפרש הפסוק וְהַמְלֵאכָה הֵיחָדָה דִּים לְכָל-הַמְלֵאכָה לְעִשְׂוֹת אֹתָהּ וְהוֹתֵר: אשר לכאורה מקשה היא כי - הם צ' דברים הפכיים, אם דים אינו הותר ואם הותר אינו דים. ואולי שישיעור הכתוב חיבת בני ישראל בעיני המקום כי ללד שהביאו ישראל יותר משיעור הכריך חס' ללכבוד כל איש שטרחו והביאו ונכנס כל המוצא בית ה' במלאכת המשכן, וזה שיעור הכתוב והמלאכה אשר ארה ה' לעשות במשכן הספיקה להכנס בתוכה כל המלאכה שעשו בני ישראל הגם שהותר פירוש שהיה יותר מהכריך הספיק המקבל לקבל יותר משיעורו על ידי נס.

והנה קוב"ה לא עביד ניסא לחינם והרי היה יכול לבין שלא יביאו יותר, אלא נראה שרצה הקב"ה לגלות חיבתו אלינו, שאין המטרה בשביל שיהיה כסף למשכן, שהרי כאן היה יותר מדי ועשה הנס שיזכו כולם שיהיה להם חלק במשכן בכדי שיזכו שתשרה שכינה במעשי ידיהם, ולכן סיבב הנס באופן זה בכדי לגלות זאת שכל מטרתו הוא רק לזכות את ישראל,

טז טורף נפשו באפו רח"ל

ואי בספרים שאין הכוונה לכעס אמיתי שהרי זה אסור גם בימות החול בתכלית האיסור, כדאי בזוה"ק בפר' תצוה עה"פ את חג המצות תשמור שע"י ניסיון הכעס ניכר האדם מה הוא- ובמאי איתיע בר נש למנדע מאן איהו לקרבא בהדיה או לאתמנעא מניה, ברוגזיה ממנ ידע ליה בר נש ושתמודע מאן איהו, אי היא נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזי ללא יעקר לה מאתרהא בגין למשרי תחותה הוא אל זר לא איהו בר נש כדקא יאות, לא איהו עבדא דמאריה לא איהו גבר שליט, ואי הוא בר נש לא נטיר לה ואיהו עקר קדושה לא עלאה מאתריה למשרי בתריה סטרא אחרא, ודאי לא איהו בר נש דמריד במאריה ואסיר לקרבא בהדיה ולתחברא עמיה ודא איהו טורף נפשו בצפו, איהו טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה ואשרי בגויה אל זר, ועל לא כתיב חלו לכם מן האדם אשר נשמה בצפו דהיא נשמתא קדישא טריף לה וסאיב לה בגין אפו, אשר נשמה אחרי בצפו, כי במה נחשב הוא, ע"ז אתחשיב הוא בר נש, [שדורשים תיבת בְּמָה מלשון בְּמָה של ע"ז] ומאן דלתחבר עמיה ומאן דאשתעי בהדיה כמאן דתחבר בע"ז ממנ, מ"ט בגין דע"ז ממנ שארי בגויה, ולא עוד אלא דעקר קדושה עלאה מאתריה, ושארי באתריה כו"ס אל זר, מה אל זר כתיב ביה אל תפנו אל האלילים כוונא לא אסיר לאסתכלא באנפוי, רח"ל,

וידוע המצנה שהיה אצל הסב"ק בצל אהבת ישראל זי"ע שפאט אחת היה אראטקא (מהומה) סביב קאטקא (אויול) fe חמ"ק פקפ"ז אצ"ט שה"ו מיוחדים לאפ"ית המצות, והאהב"י זכא אחדו לקול הצעקות נעמ, אלא מה זה אצל מה כי ירימו קולם כעס וחרון אף, ויצנו לאמר לו יש כאן בעיה פשימור מהחמ"ז, ויתפלא לאמר שכיון יש כאן מצב fe ניסיון fe מכח fe

מלאכה מאליה ע"י השי"ת שתכיר ותדע שהוא לבדו עושה עושה ויעשה לכל המעשים, ולזה ניתנה השבת לזכור ולידע שהכל רק ממנו ית' כאמור, ומצד עצמם אין להם כלום מה לתת להשי"ת ואין ברוחם ושכלם לעשות המלאכה כלל רק מזה שהשי"ת נתן חכמה בלב כל חכם לב. ולזה הקדים אזהרת השבת למלאכת המשכן ללמדם ולהחדיר בשכלם האמת שכל מה שהם נותנים ועושים מאת ה' הוא שרק הוא לבדו עושה זאת באמת, לבל יטעו לחשוב כאילו הם נותנים ועושים משהו מכוחם הם.

ומעתה לק"מ על מ"ש השפתי כהן שכלל ישראל מיהרו לצאת מלפני משה לפני שיווצר תחרות מי מביא יותר כדי שלא לפגום הכוונה הטהורה לה' דמאי שנא מהא דאמרינן שבצדקה אין זה פוגם במצוה, שהרי כל ההסבר היה בגלל שהעיקר הוא התוצאה של הצדקה שהחיה בזה את העני, וזה לא רלוונטי כלל בנידון דגן שכאן אין זה המטרה שהרי אין צורך כלל בכסף רק בנדבת הלב והרצון א"כ בוודאי יש להיזהר ולשמור על טהרת הכוונה לשם שמים.

טו לא תבערו אש הכעס ביום השבת

ובזה ימתק מאד המשך הפסוקים במאמר לא- תבערו אש בכל משבתותיכם ביום השבת וידועים דברי הזוה"ק בתיקוני זוהר תיקון מ"ח שבא להזהיר מהכעס בשב"ק- זכאה איהו מאן לנטיר דירה לשבת דאיהו לזבא ללא אתקריב תמן עניבו דטחול וכעס דמרה דאיהו נורא דגיהנם לעלה אסתמ לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת והכי הוא ודאי לכל מאן דכעיס כאלו אוקיד נורא דגיהנם, שכן אש הגיהנם מכובה בשבת, ואילו כל הכועס כל מיני גיהנם שולטין בו ונמצא הוא מבעיר את אש הגיהנם בעיצומו של השבת קודש,

כעס וואס איז דא 13 רעדן וואסן א
קאטעקא פון חמץ וואס מ'רעדט אויף
א אלה פון כעס -מה יו לדמר על
אווו שאינו נקי לפסח כעס נידון על
מכשול fe כעס).

ולגודל חשיבות הדבר אעתיק כאן את דברי
הרה"ק ר' חיים ויטאל ז"ע בשער רוח הקודש -
דף ח עמוד ב:

גם מדת הכעס, מלבד מה שמונעת החשגה
לגמרי, וכמו שמצינו על פסוק ויקצף משה על
אלעזר ועל איתמר (ויקרא י') וארז"ל כל
(הכועס) [אדם שכוועס] אם נביא הוא נבואתו
מסתלקת ממנו וכו' האמנם יתר רעה יש לו
מדבר הנז' כמו שנבאר, והנה מורי ז"ל היה
מקפיד בענין הכעס, יותר מכל שאר העבירות,
אפי' כשהוא כועס בשביל מצוה, וכענין משה
כנז"ל, והיה נותן טעם לזה ואומר, כי הלא כל
שאר העבירות אינם פוגמים אלא כל עבירה
ועבירה פוגמת אבר אחז, אבל מדת הכעס
פוגמת כל הנשמה כלה, ומחליף אותה לגמרי,
והענין הוא, כי כאשר יתכעס האדם, הנה
הנשמה הקדושה מסתלקת ממנו לגמרי, ונכנסת
במקומה נפש מצד הקלי"ח ס"ס מש"ה טורף נפשו
באפו וגו' (איוב י"ח) כי ממש טורף נפשו
הקדושה, ועושה אותה טריפה וממית אותה
בעת אפו וכעסו, וכמבואר בזוהר בפ' תצוה דף
קפ"ב ע"ב וע"ש כמה מגזים ענין הכעס, עד
שאומר, כי מאן דמשתעי עם הכועס, כאלו
משתעי עם ע"ז עצמה, וע"ש,

ואעפ"י שעושה האדם תקונים לנפשו ותשובה
מעולה על כל עונותיו, ומצוות רבות וגדולות, הכל
נאבדים ממנו לגמרי, לפי שהרי אותה הנשמה
הקדושה, שעשתה כל המעשים הטובים,
נתחלפה בטמאה, והלכה לה, ונשארה שפחה
טמאה במקומה, וירשה את גבירתה, וצריך
שיחזור פעם אחרת, לחזור ולתקן כל התקונים
הראשונים שעשה בתחלה, וכן הוא בכל פעם
ופעם שהוא כועס נמצא כי בעל הכעס אין לו

תקנה כלל, כי תמיד הוא ככלב שב על קיא, וגם
גורם היזק (דף י"א) גדול אחר לעצמו, והוא כי
הנה אם עשה איזו מצוה גדולה אשר בסבתה
היתה איזו נשמה קדושה של איזה צדיק ראשון
מתעבר בו בסוד העיבור לסייעו כנודע, ועתה ע"י
הכעס מסתלקת גם היא,

וזהו ג"כ ענין טורף נפשו באפו, באופן, כי מי
שהוא בעל כעס, אי אפשר לו, כל ימי היותו בעל
מדה זו, להשיג שום השגה, אפילו אם יהיה
צדיק בכל שאר דרכיו, לפי שהוא בונה, וסותר
כל מה שבנה, בכל עת שכועס, אמנם שאר
העבירות, אינם טורפים ועוקרים הנפש ממש,
אמנם נשארת דבוקה בו, אלא שהיא פגומה,
בבחי' אותה העבירה שעושה בלבד, וכאשר
יתקן הפגם ההוא לבדו, יתוקן לגמרי, אבל
הכעס, צריך תקונים רבים, והכנות רבות, לחזור
להביא את נשמתו הנטרפת ממנו, וכולי האי
ואולי, כנז' בזוהר בפ' תצוה כנז"ל, כי לפעמים
כפי בחי' ומציאות הכעס ההוא, אין לו עוד
תקנה כלל, ולא די זה אלא אפי' כשהייתי מלמד
את אחי יצ"ו, ולא היה יודע כפי רצוני, והייתי
מתכעס עמו על הדבר הזה, וגם על הדבר הזה
הזהירני והוכיחני מורי ז"ל במאד מאד... ואפילו
אם יש לו טבה גדולה להקפיד. לא יקפיד:

**יז' יום השבת צ"ל בחן ובחסד ובשלוס
ובאהבה רבה**

אלא **שלא תבערו אש הכעס ביום השבת**
מיירי בכעס הפנים בלבד שזה מרומז ב**בכל**
מושבותיכם' דהיינו עם כל היישוב הדעת,
כשאין בליבו שום משהו כעס, אלא כמו
שכותב במסילת ישרים (פרק יא) **שפילו הרב**
על תלמידו והאז על זנו, כשצריך לחנכם צריך
להיזהר שלא לכעוס, ולא שלא ייסרם, אלא
ייסרם וייסרם אך מצלי כעס, כי אם להצריך
אותם צדק היסרה, והכעס שיראה להם יהיה
כעס הפנים לא כעס הלב, ואמר שלמה אל -
תזהל צרוחך לכעוס, וכמ"ש בספר חסידים
(סימן קמה) ואם רואה להטיל אימה צחוך ציתו

כמו למחיה של יתומים ואלמנות וכדומה ולכן היה צד שהמטרה הנעלית מקדשת את האמצעי, והבעתי בזה צד של סברא שבאמת גם בצורך צדקה לא עלינו המלאכה לגמור, שכן יד ה' לא קצרה מהושיע, והרבה דרכים לפניו להעמיד רווח והצלה ליהודים, אלא שאנו מצווים לעסוק בצדקה וגמילות חסדים, וכיוון שכן יש צד חזק שאל לנו לעשות דברים שאינם אמיתיים בתכלית, שהרי אין אדם שומע לי ומפסיד.

ובהשגחה פרטית ראיתי שבגיליון השגחה פרטת שי"ל השבוע הביאו שתי סיפורים המלמדנו שאין אדם שומע לי ומפסיד:

כ האמת מנצחת

מספר הרב אברהם מושקוביץ מבני ברק:

עסקן גדול שעוסק בעזרה לאלמנות ויתומים, סיפר לי מעשה מפעים. וכך סיפר:

*יוט אחז מתקשר אליו לביד ואומר לי,
 "אני מחתן בן בצורת ה', וברצוני לתת
 חמשת אלפים דולר להוצאות החתונה
 של יתומ, חתונה שתוצר ביום החתונה
 של בני".*

*למחתי, הכרתי משפחה שבה היתום
 מתחתן בתאריך המדובר. מסרתי לו
 את פרטי המשפחה, ואחר פניתי
 לאלמנה וסיפרתי לה, שבני מסוים
 רוצה לתת לה כסף להוצאות החתונה,
 כיוון שהיא נצרכת ביום חתונת בנו.
 אמרתי לה את התאריך, אבל האלמנה
 תיקנה אותי: "אני מחתנת בני בשבט,
 אלא בני".*

*חזרתי לביד ומסרתי את דבריה. "אם
 כך, זו כבר לא אותה סוללה שרציתי",
 אמר הביד. "אני נותן רק לני מחתן
 באתו יום מנע".*

או על הכזור אם הוא פרנס יראה צפניהם שהוא כועס ותהיה דעתו מיושבת עליו זינו לזין עלמו כאלם שהוא מראה פנים של כעס וזליצו אינו כועס. ובה בא ללמדנו שביום השב"ק גם כעס הפנים בלבד אסור וכמ"ש בשל"ה הק' במסכת שבת כי יום השבת לריך להיות כולו צחן ונחמד ונשלוס ונחצנה רנה.

יח אבל מה יהא עם החינוך?

אלא שכאן הבן שואל אי הכי דמיירי בכעס שנועד לצורך חינוכי טהור, א"כ מה יהא באמת עם חינוך החניך, שהרי מחובת הרב והאב לחנך את חניכיו ולראות שישמרו את דרך ה', ואולם עם האמור למעלה שאין קשר בין ההשתדלות לתוצאה, וכי הכל רק ביד השי"ת אלא שעל האדם מוטל לעשות חובתו ואזי ה' יגמור בעדו לטובה, א"כ תנוח דעתנו בקשר לתוצאה, שמאחר והוא ית' ציווה שביום השבת אסור לעשות אפ"י פנים של כעס, אזי אין זו מחובתנו ודאגתנו לדאוג לתוצאות, כי הוא ית' בכבודו ובעצמו ידאג לתוצאה הטובה ביותר.

יט ההשתדלות עושים רק למלא רצון השי"ת

וכאשר משכיל האדם להבין זאת שהתוצאה אינה פרי ההשתדלות, כי הכל מידו ית' אזי יש בכוחו לעמוד בניסיונות, כמו ניסיון להפסיק באמצע הלימוד או התפילה בהזדמן לפניו הזדמנות עסקית נדירה שבה הוא יכול להרוויח הון עתק, וכמו ששמענו הרבה סיפורי גבורה על יהודים שלא התפתו להצעות כאלה שהביא היצר בפניהם, אחר שהוא יודע בבירור שהעושר והכבוד הם ממילא רק מהשי"ת ואין עליו אלא לעשות ההשתדלות הראויה כאשר רוצה השי"ת.

זכורני שפעם בשיח חברים דיברנו על העניין של לשווק סגולה מסוימת אשר המשווק עצמו אינו מאמין בה והוא רואה בזה אמונות טפלות, אלא שמדובר בצורך צדקה נחוצה עד מאוד

כא) בטח יהיה לך מה לעשות עם זה

אני זומד כולל, וכהכנסה מהצד מתרשט מסמכים מאנלית לעברית בשביל לקוחות שונים. יום אחד מתקשר אליי יהודי מירושלים, ומבקש ממני לברר לו כמה תרומות חשובים. "בבקשה, בוא אליי למשרד מחר בבוקר בעצה תשע, ושט תתרשט לי את המסמכים. זה דחוף לי מאוד, ותקבל על זה ארבע מאות שקל".

כמעט הכול התאים לי: העבודה, התשלום, אבל לא הזמן. בעצה תשע אני צריך להתחיל את הסדר כולל, ולא לשבת בשט משרד. אחרתי לו, "לא שייק שאני אבוא אליך בעצה הזאת. אני צובד רק בין הסדריט, ובעצות הכולל אני זומד".

הוא התאכזב וחופש לו מתרשט אחר, ושט אני התאכזבתי מכך שכמעט והרווחתי ארבע מאות שקל, אבל חילקתי את עצמי שטוב סחרה מכל סחורה, ושבולדאי בחרתי בחירה נכונה.

נשארתי בצירי - בית שט, וזכיתי לזמוד כרטי. והנה בסוף הסדר אומר לי הראש כולל: "נדבית נתן לי כסף כדי לחלק לאברכים. אני מתאר לזמני שטח יהיה לך מה לעשות עם זה", והוא תוחב לידי שכוס של ארבע מאות שקל.

לו היתה בשבילי הארת פניט מנמים.

כב) רחמנא ליבא בעי

עוד אפשר רמז הכתוב וילאו כל-איש אשר-נשאן לבן וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את-תרומת ה' למקלאת אהל מועד וכל-עבדו ולבגדי הקודש, שכל מי אשר היה לו רצון הלב באמת, הנה לא היה לו שום מניעה מחמת

הייתי אובד עצות. איך אני אומר לאלמנה שפסול היא אינה מקבלת את הכסף? עלה בדעתי רציון, ואחרתי לה: "אט החופה תיצרק לפני השקיעה, זה יצא באותו יום, וכך תוכלי לקבל את הכסף".

אבל המחותרת האלמנה אמרה ברושט ובאלמנה איתנה: "קיבלתי מבצלי שט יושר לא משחקים. אני יוכלה להבטיח שהחופה אכן תיצרק לפני השקיעה, כי תמיד יוכלים להיות ציכובים. אט החתונה של הבן שלי אינה נצרכת ביום החתונה של הבן של הגביר, זה אומר שהכסף לא שייק לי, והכול בסדר".

הגביר מצא חתונה אחרת, לה תרשט את כספו. והנה, כצבור כמה ימים התקשר אליי גביר אחר ואמר לי, "ברצוני לתרוט שבעת אלפים דולר, בצבור הזכאות חתונה הנצרכת בחודש שט".

מיד נתתי לו את השט של האלמנה הזאת, וברוק ה' היא קיבלה את המצנק. כל כך שמחתי!

אבל הסיפור לא נסמר בכך. אחרי כמה ימים מתקשר אליי הגביר הראשון וכולו התנצלות, "כבר כמה זילות שאני נרדט. איך יוכלתי זומר לאלמנה שחפה שאביא לה כסף, שפסול אני מביא לה? אני מבקש ממך, תן לי את הפרטיט, ואני אעביר לה חמשת אלפים דולר כמו שדיברנו בהתחלה".

בסופו של דבר היא קיבלה פניט עשר אלף דולר להזכאות החתונה, בזכות האמת.

יוכל לקחת על צמח. חכך ר' ברוך בדעתו, ולאחר מחשבה אמר לרבינו הגר"ח, שהוא ינסה לראות איך ליטול על צמח את העוף: "הרב יישר ויחמד, ואני אשתדל לייס את הכסף"... לאחר מכן הקצה חדר בביתו עבור הגר"ח שהניח שם את המטלפטים המצטיים שהביאו צמח והתקן למן קצר כבר היה שקוצ בלימוד. רבי חיים הבין שזו התרומות ייקח יותר מיום יומיים, ולכן לא עאל עאלות.

הוא נתן לר' ברוך לעשות את מה שצריך לעשות כדי לייס את הסכום הגבוה, וביתניים יש רבי חיים ולמד מקור וצד ליל, כדרכו בקודש. כעבור שבועיים עאל רבי חיים את ר' ברוך כיצד מתקדם זיוס הכספים, ור' ברוך השיב לו שברוך ה' הוא כבר הצליח לייס חצי מהסכום, ומחשיק לעבוד כדי לייס את מלא הסכום. חזר רבי חיים לתלמודו, למד שבוע נוסף ולאחריו עוד שבוע, וכמעט ארבעה שבועות ניש שוב לר' ברוך ועאל אותו כיצד מתקדם זיוס הכספים. הפעם השיב ר' ברוך בשמחה גדולה שהוא בדיוק הצליח לייס את הסכום במלאו. הפקיד את הכסף בדיו של רבי חיים שהודה לו בחום על המאמץ הרב, ומיהר לשלם לייסיה כדי לתת את הכסף למנהלים שיוכלו לחלק משכורות ולהחזיר חובות שנצברו במהלך התקופה האחרונה.

כדן דין תורה מטלטל

כעבור ימים אחדים נשמעו נקישות על דלת חדרו של רבי חיים. הפתח ניצבים ניי יהודים, האחד הוא ר' ברוך ולדוביץ והשני הוא ר' בצרף פינס, ניי הנדיבים תורמים לייסיה מצת לצת, ניי השותפים לעסקים, אחד מהם עם זיוס

חוסר ממון וכדומה, אלא מי שרצה באמת הוא הביא בפועל את התרומה, וכמו דהוי מרגלא בפומיה של כ"ק אדמו"ר ז"ע כאשר עשה מגבית קודש, שאינו מבקש ממון אלא הארץ (לב) כי מי שליבו חם לדבר הוא כבר ישיג הכסף.

כב קחו 'מאתכם' תרומה לה'

הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל, כותב בפירושו הנפלא 'אוזניים לתורה' לבאר קושיא בפסוק שבפרשתנו במעשה נפלא. מרנא האלון רבי חיים מברסק, צמד כידוע בראשות ישיבת ואלז'ין, ואף שהיה מופקד בעיקר על החלק הרוחני והלימודי, הוא עם היה צריך לציתים לדאול לצניינים השמיעים של הישיבה, ולארטן סכומי כסף גדולים שיאפשרו את המשך ההפעלה שלה. לייסיה היו ניי תומכים מאוד גדולים, האחד היה רבי ברוך ולדוביץ והשני היה רבי בצרף פינס. הנניים היו שותפים בעסקיהם, ועם את מצעי הצדקה שלהם, היו עושים בדרך כלל יחד. ויהי היום ומצבה הככלי של הישיבה היה קשה במיוחד וכל הניסיונות לייס תרומות לא הצלחו. נכנסו מנהלי הישיבה לגר"ח ולציף, ושטחו בפניו את המצב לאשורו, ומרן הגר"ח הבין שאין מנוס, חייבים לעלות את הישיבה ולנסוע לייס את הסכום.

מטבע הדברים, בחר רבי חיים לנסוע לאותם ניי גבירים ולבקש את עזרתם. הוא הניע לציר בה התאכרו הנניים, ונקם על דלתו של ר' ברוך ולדוביץ. הגביר היהודי שמח מאוד לראות את רבי חיים, הכניסו בכבוד גדול, ושמצ באופן קשבת את בקשתו. רבי חיים נקם בסכום כסף גדול במיוחד, אותו הוא מצוניין להשיג עבור הישיבה, ועאל את ר' ברוך, כמה מתקן הסכום הזה הוא

שאל? השביל מה ישבתי אצלך בבית וחיותי שבוציית ולאחר מכן שבוציית נוספים כשאתה כביכול פוצל להשיג את הכסף, הלאן שהכסף שבה אצלך במטירה, מוכן ומזומן, ורק אחרי חודש החלטת לתת לי אותו במלאו? למה לא נתת את הכסף מיד, או לפחות היית מודיע לי שאם הבית והאתה תשלח לי את הכסף בסוף החודש?... אמר אני הייתי נמצא שם, במקום ר' ברוך, הייתי צונה לרבי חיים תשובה פשוטה בתכלית... יש לי הנדמנות להחזיק את רבי חיים בריסקר אצלי בבית במשך חודש תמים, שיאכל מפת לחמי ויתאכר בצל קורתו, ואני אלוותר עליה? כחובן שלא... אבל ר' ברוך צנה תשובה יותר צמקה" ... מה חושב הרבי", הוא שאף את רבי חיים, "שנה בא לי בקלות. שאני ככה מכניס את היד לכיס ושלף צרימת שטרות, כאילו היתה זו פצולה טכנית יפה?". כשאני צריך להוציא סכום גדול, אני מרשים שאני קורע מצמני חתיכה. צל אחת כמה וכמה כשמדובר בכזה סכום צנק, אני לא יכול ברצף אחד להוציא את כל הסכום האדיר הזה מהמטירה ולהצניק אותו כאילו אין לו חשיבות בציוני, זה מצריך מאמץ נפשי גדול מאוד, לקח לי שבוציית כדי להצליח להוציא מצמני חצי מהסכום וכדי לקרוע מצמני את החצי השני של הסכום, הייתי לוקח שבוציית נוספים..."

אם באחרונה סכום כסף צבוע לטובת הישיבה. רבי חיים שמח לקראתם ואלף למטרת פואט אף הציר ואילו ציון, והנה הוא נחרד לשמוע שר' בצרף פוינס תובע את ר' ברוך לנדבויץ לדיון תורה. אויב! כיצד אירע ששני הריצים והשותפים הסתכסכו כך? ר' בצרף פוינס הודיע שהוא התובע, והוא בא בטרוניה קשה מאוד צל ר' ברוך לנדבויץ עצק אותו ולא נהג צמו ביושר". במשך שנים רבות אנחנו שותפים בעסקים. כל צסקה שמנדמנת לאחד מאיתנו, הוא מביא אותה לחברו, אנחנו ביוחד שוקלים את הסיכון מול הסיכוי ומחליטים אם לצבצ את העסקה או לא", הסביר ר' בצרף. "אבל עצביו הנדמנה לדיון של ר' ברוך צסקה רווחית במיוחד, שאותה הוא הצליח מציוני וביצא אותה לבדו, מתחת לפולחן, בלי לאפשר לי לקחת בה חלק, ולאת בניאד אמור להסכט השותפות שלנו. רבי חיים מבריסק ניסה להבין כמה מדובר. הוא שאף אתה היתה העסקה הזאת, ומדוע בחר ר' ברוך שלא לשתף הפעם את ר' בצרף. או אז הסביר ר' בצרף את הציוני". אני מדבר על העסקה עם הרב", אמר ר' בצרף לרבי חיים. "הרב בא וביקש תרומה גדולה לישיבה, ור' ברוך, במקום להצביע לי לקחת חלק וסנתרום חצי חצי, נתן את הכל מכספו שלו, ולא הוציא לי לקחת חלק בעסקה הזאת..."

מה פסק רבי חיים בדיון התורה בין שני הנדבויצים? זאת איני יודע, אבל השר"ל סורוצקין כן מוסיף את הקטע הבא... כשעצ רבי חיים שר' ברוך בצצט נתן לו את כל הכסף בצמנו ובכלל לא הלך לציים אותו מקרב נדיבי העם, הוא שאף את ר' ברוך שאלה קשה... למה? למה נתת לי להמתין חודש

מבאר רבי זלמן סורוצקין זצ"ל, שזה הפשט בפסוק: 'קחו מאתכם תרומה לה'. תקרעו מעצמכם, תתנו חתיכה מהבשר שלכם, תתנו בזאת תרומה שהיא לא ניתנת בקלות כלאחר יד, אלא סבום כזה שייגרום לכם להרגיש שאתם נותנים חלק מכם! להיות נדיב לב, זה לא בא בחינם, זה מצריך מאמץ אדיר!

ואנחנו עמך וצאן מרעיתך

שוק שליט"א הגדרה על זה שהרבי צריך להיות 'שקוף' אצל החסיד, דהיינו שבהסתכלו על הרבי אינו עוצר ראייתו אצל הרבי אלא צריך שיהיה כמו שקוף שדרכו נשקף ומסתכל ונושא עיניו אל השי"ת,

וידוע הסיפור שחסיד בא אל רבו החידושי הר"מ לשפוך נפשו על צרתו, ושאלו הרבי אם כבר שפך נפשו באמירת תהלים להשי"ת ומשענה בשלילה הורה הרבי לעשות כן ואכן נושע, וכן מרגלא בפומיה של מרן אדמו"ר שליט"א מוילניץ תדיר כשבאים להזכיר אצלו עניינים שצריכים ישועה, שדבר ראשון צריך לומר קפיטל תהלים ולבקש מהשי"ת.

ועל פי זה אפ"ל שזה מה שהתלונן השי"ת על בני"י, סרו מהר מן הדרך אשר - אני בעצמי - ציוויתי אותם עצמם, - וכן משרע"ה אומר להם סרתם מהר מן הדרך אשר צוה ה' אתכם, שברחו מעמוד לפני השי"ת בכבודו ועצמו ובמקום זאת לקחו אותך. וכאשר משרע"ה מפיס להקב"ה הוא אומר והם - באמת כן - עמך ונחלתך, שכן כל יהודי בכל מצב יש בו תמיד הנקודה הפנימית של האמונה האיטנה בהשי"ת ואשר על זה הוא ימסור את נפשו.

ואפשר זה רמזה לנו התוה"ק בכאן שעכשיו כאשר שמעו ישראל כי איווה ה' בכבודו ובעצמו לבוא ולהשכין שכינתו בתוכם, הנה בזה יצאו מבחינה זו אשר עמדו 'לפני משה' כמטרה לעצמה, כי השכילו והפנימו האמת וידעו לפני מי הם עומדים, לפני מלך מלכי המלכים בכבודו ובעצמו.

עוד אפשר שנרמז בפסוק - וַיִּצְאֹן כָּל־עַדְתְּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה. בהקדים מש"כ בפרשה שעברה כי תשא שאמר השי"ת אֶל־מֹשֶׁה לֵךְ־יְיָ כִּי שַׁחַת עַמְּךָ אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לְמִשְׁרַע"ה והכי נמי כתיב בפרשת עקב ויאמר ה' אלי קום רד מהר מזה כי שחת עמך... [ט יב], ובבכור שזר שם כותב שה' דיכר עמו כלשון קינטור, כזיכור עמך ולא עמי כגלל שישאל אל אמרו זה האיש משה אשר העלנו מאמ"ל לא ידענו מה היה לו, הרי שאינם מצקשים כי אם אותך,

ואפשר נרמז בזה טעות ביסודות הדת, עפ"י ששמעתי מרצמ"ז שהאפט"ר רב כבר בזמנו אמר שהסיבה שאין רואים היום כאלה מופתים אצל הצדיקים כמו שראו אצל הבעשה"ק ותלמידיו היא בגלל שתכלית המופתים שהראה השי"ת ע"י עבדיו הצדיקים היתה בשביל להחדיר האמונה בהשי"ת בלבבות בני האדם, ואולם בהיות שאנשים התחילו להאמין בצדיקים בלבד אשר בבוהם להושיעם ולעשות מופתים, ושכחו אשר הם רק שליחים נאמנים לשולחם ית' ולכן נתמעט הדבר, ומה נענה אנן אבתריה,

ובאמת יש בזה נטייה מצד חולשת הנפש מהתמודד עם עצמו, הרי שבורחים וחפשים מפלט להיתלות באילן גדול, וכבר הגיעו החוקרים של תורת הנפש למסקנא שככל שאין לאדם הזהות עצמית חזקה, הריהו צריך זהות ציבורית וצינונית חזקה יותר להיתלות בו,

אבל לא זו דרך התורה, אלא שכל מטרת הרבי היא לעוררו ולקרבו לעמוד לפני המלך הגדול לעבדו ולקרוא בשמו, ושמעתי מהרה"ג ר' יוסל

נקהלו היהודים...

הננו בזה בקריאה של חיבה לתושבי שכונתינו היקרים להתאסף כולנו כאחד להתחזק ולהתגבר כנגד פגעי הטכנולוגיה אשר רבים חללים הפילה ה"י ולעמוד על נפשינו ועל נפשות צאצאינו

**במוצ"ק ויקהל - שקלים א' דר"ח אדר
בביהמ"ד מאור חיים בשעה 9.00**

פתיחת המעמד

ע"י בעל ה"מתוקים מדבש" שליט"א

דבר המעמד

מפי הרה"ג מזכה הרבנים הרב **מנחם שטיין** שליט"א (בלה"ק)

- פאגל ייחודי עם המנינים של סנהדריה המורחבת -

חתימת המעמד

מפי הרה"צ ר' **מנחם וייס** שליט"א
משפיע בבית מדרשינו (באידיש)

**השתתפותך חשובה להצלחת וחיזוק המעמד
למענינו ולמען דורותינו**

המעמד בהשתתפות רבני וחשובי השכונה

עזרת נשים פתוחה

נקהלו היהודים... במבקשי רעתם... אשר ישלטו היהודיים בשונאיהם...